Riksdagens jord- och skogsbruksutskott

SRR 2/2017 rd

UTLÅTANDE OM STATSRÅDETS REDOGÖRELSE OM LIVSMEDELSPOLITIK

SLC har bekantat sig med statsrådets redogörelse om livsmedelspolitik "Mat2030" och vill framföra följande:

Den inhemska jordbruksproduktionen eller primärproduktionen som är grunden för vårt lands livsmedelsproduktion och -förädling och slutligen den inhemska maten på våra bord kämpar med stora lönsamhetsproblem idag. Det visar Naturresursinstitutets (Luke) lönsamhetsstatistik för jordbruket på ett klart och tydligt sätt. Delvis beror situationen på den svaga prisutvecklingen på den globala råvarumarknaden. Därför anser SLC att ett viktigt fokus för redogörelsen och hela samhället bör ligga på konkreta åtgärder hur lönsamheten, konkurrenskraften och produktiviteten inom primärproduktionen kan förbättras och förstärkas. *Redogörelsen behandlar detta på ett rätt så ytligt plan, det är mera frågan om att peka på problemen än att föreslå lösningar på lönsamhetsproblemet.* I den här situationen, och med sikte på 2030, är det viktigt att företagarens, dvs jordbrukarens behov på det nationella planet sätts i centrum helt på ett nytt sätt och det skapas en aktiv dialog mellan jordbrukaren och de olika samarbetsparterna kring jordbrukarna (myndigheter, forskning, rådgivning och industri) om vilka flaskhalsarna på gårdsnivå för att säkerställa en konkurrenskraftig produktion. I dagens läge är t ex kopplingen mellan jordbrukare, rådgivning och forskning alltför svag och nya mera dynamiska partnerskapsmodeller som mera utgår från jordbrukarnas behov behövs. Detta för att kunna rikta in t ex knappa forskningsresurser på bästa möjliga sätt, så att de på ett klart sätt tar sikte på hur man kan öka inkomsterna eller minska kostnaderna på gårdsnivå.

I och med att jordbruksstöden i framtiden av allt att döma inte kommer att öka från nuvarande bör allt större fokus ligga hur jordbrukarens konkurrenskraft och ställning på marknaden kan förstärkas ("skörd" x pris) och hur vi kan säkerställa ett jordbrukets produktionsinsatser (kostnader) kan erhållas till pris som är konkurrenskraftigt med våra konkurrentländer i första hand inom EU. Jordbrukslagstiftningen får inte heller utformas så att den försämrar verksamhetsförutsättningarna och konkurrenskraften på gårdsnivå på ett orimligt sätt. *I samband med ny lagstiftning bör man alltid utvärdera vilka kostnader de föranleder på gårdsnivå och bedöma kostnaderna i förhållande till nyttan.*

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0

Åtgärder som saknas eller är endast ytligt behandlade är bland annat:

En aktiv export av också jordbruksråvaror förutom livsmedel behövs för förstärka producentpriset på den inhemska marknaden

För producentprisets utveckling på marknaden är det viktigt med exportkonkurrens och att söka nya marknader också för finländska jordbruksråvaror på exportmarknaden. Speciellt i en situation där den inhemska produktionen överskrider den inhemska konsumtionen behövs exporten för att skapa balans på marknaden. Vi måste ha en exportstrategi som tar sikte på att skapa nya och långvariga kundförhållanden också på exportmarknaden. Tyvärr är de exportbefrämjande åtgärderna för jordbruksråvaror, t ex spannmål, d v s "business to business" mycket begränsade, vilket försvagar det inhemska prisets konkurrenskraft i förhållande till europeiska och världsmarknadspriser. Vi behöver en organisation i Finland som aktivt befrämjar också exporten av jordbruksråvaror och livsmedel och där odlarna har en central position.

Jordbrukarens ställning på marknaden måste förstärkas på olika sätt

I den konventionella långa livsmedelskedjan är jordbrukarens position alltför svag på grund av det långa avståndet mellan producent och konsument och producentens andel av konsumentpriset blir allt mindre. Det visar alla undersökningar om hur prismarginalerna fördelas inom livsmedelskedjan. Därför är det viktigt att sätta stark fokus på hur man kan stärka jordbrukarnas förhandlingsposition i livsmedelskedjan. Man bör också undersöka närmare på hur s.k. korta värdekedjor (Short Food Supply Chains) kan utvecklas mellan producent och konsument. I många länder, t ex i delstaten Vermont i USA med sitt "Farm to Plate" initiativ sker det en stark utveckling för att befrämja den regionala produktionen med goda resultat. T ex genom målmedvetna satsningar på att inom den offentliga upphandlingen prioritera lokala produkter. Samhällets digitalisering erbjuder här intressanta möjligheter att skapa försäljningskanaler direkt mellan producent och konsument.

Sedan EU inträdet 1995 har skördeutvecklingen inom spannmålsodlingen i medeltal stagnerat

Det är mycket allvarligt med beaktande av att jordbruksinkomsten i framtiden i allt högre grad måste erhållas från marknaden och skördenivån är här av avgörande betydelse. För jordbruksforskningen och rådgivningen innebär detta en stor utmaning att stoppa denna utveckling. Skördepotentialet i de nya växtsorterna ligger på en hög nivå, men av någon orsak realiseras detta inte inom den praktiska odlingen. På grund av den svaga lönsamheten riskeras åkrarnas skick försämras dramatiskt till följd av otillräckliga satsningar på åkrarnas dränering och kalkning.

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0

Tillgången av produktionsinsatser till ett konkurrenskraftigt pris måste säkerställas för att bibehålla konkurrenskraften i förhållande till övriga EU-länder

Speciellt inom specialodling av jordbruksprodukter (t ex frilandsgrönsaker och äppel) måste tillgången av växtskyddsmedel säkerställas. P g a att Finland är ett litet marknadsområde för växtskyddsmedelindustrin kräver det aktivitet från hela branschen med växtskyddsmyndigheterna (Tukes) i spetsen för att få växtskyddspreparat godkända för specialväxter.

Jordbrukarna behöver verktyg för att hantera pris- och skörderisk på en marknad där prissvängningarna blir allt större

Verktygen för att för att behärska både prisrisk (bl a råvarufuturer) och skörderisk (skördeskadeförsäkringar) måste göras mera tillgängliga för odlarna. Dessa är helt nya verktyg i Finland men de har långa traditioner i andra länder. T ex spannmålsfuturer (derivatinstrument) på Chicagobörsen i USA har använts sedan 1860-talet i USA för att skydda jordbrukaren för sjunkande priser. Likaså har skördeförsäkringarna, t ex hagelförsäkringar i Mellaneuropa långa traditioner.

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Rikard Korkman
t.f. verksamhetsledare

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0